

kega truda, koristi pa mnogo! Koristilo bo pa tudi mnogo ugledu učiteljstva samega. Kajti otroci občutijo blagodejni vpliv takih čustev, ceniti ga bodo znali tudi stariši in oboji se bodo hvaležno spominjali učitelja, ki ni vbijal otrokom v glavo le učenosti, ampak jim je vzbujal tudi vzvišena čustva.

DOPISI.

Iz učiteljskih krogov na Gorškem. — Na zunaj je veljalo učiteljstvo kot edino, napredno. V resnici pa ni bilo temu tako, ampak needno, razcepljeno in celo v nenaprednem taboru. Pri zborovanjih se je kazalo, da je po veliki večini, skoro da polnoštevilno, v naprednem taboru, pri volitvah pa je glasovalo za nasprotno stranko po večini. Take razmere niso zdrave in ne morejo roditi dobrega sadu.

Pri zborovanjih so se govorili govori polni napredka in enerģije, pri oddajanju glasov svojih pri raznih volitvah pa so celo predsedniki in odborniki naših društev uhajali na nasprotno stran.

Glasila političnih strank so dajala duška v izjavah: napredna glasila so tožila, da učiteljstvo oddaja glasove po velikem številu nasprotnim strankam; druga glasila pa so vpoštevala glasove pri zborovanjih učiteljskih društev ter oštevala učiteljstvo kot napredno.

Pri „Zavezi“ je veljalo naše učiteljstvo kot napredno, doma pri volitvah pa se je godilo nasprotno.

Radi tega ni upoštevala naš stan nobena stranka. Napredna je tožila, da nismo zanesljivi, da oddajamo glasove nasprotni stranki, da nas radi tega ne more upoštevati; druga stranka, ki je smatrala, da je učiteljstvo v njej nasprotni strani, je napadala nas in naš stan kot očitnega nasprotnika. Čudno, a vendar resnično!

Pred leti se je hotelo tudi v javnosti pokazati razcepljenost. Poskusila se je bila ustanovitev „Sloškovne podružnice“, a ni se bila posrečila. Čas je še bil, da bi se bila morda dosegla neka edinstvo; zamudil se je; razcepljenost je ostala in rastla. Ko je prišlo v komaj preteklih mesecih do očitnega razpora celo med voditelji po imenu naprednega učiteljstva, kazalo je, da izbruhne na dan nesloga v stanu tudi v javnosti. Zadnje državnozborske volitve so zalotile naš stan neorganizovan; tak je res šel v volilni boj po velikem številu za kandidate nenapredne stranke, v kateri zmaguje povsem klerikalizem. Za njega je šlo v boj lepo število celo vodilnih učiteljev.

Storili so se sklepi, da bi se izvršila neka reorganizacija v stanu, ki bi vsaj v stanovskih zadevah in v zadevah šole ostal naš stan kot enoten. Širijo se glasovi, da bo tudi to nemogoče, ker prekasno. Veliko število učiteljstva se neki organizuje pod pokroviteljstvom duhovščine; klanja se nadškofu kot svojemu vrhovnemu voditelju.

Ako so resnične take vesti, no z Bogom stanovska naša edinstvo; razcepljenost vladaj tudi v stanu našem v celo strogo stanovskih

in šolskih zadevah. Kam nas dovede tako početje, nam pokaže bližja bodočnost. Kdor zanika se sam, podlaga je tujčevi peti — vresniči se tudi na našem stanu. S tem se pokaže, da nismo zmožni za samostojno organizacijo; pokaže se, da nismo zreli za samostojnost, ampak za hlapčevstvo; sami rijemo nazaj v dobo mežnarstva. Kaj pa ostalo učiteljstvo? Ali bode mirno gledalo tako herostatsko postopanje?

O vzrokih taci razmer med nami bode treba jasno in glasno izpregovoriti brez ozira na vse strani. Ako se odstranijo vzroki, mogoče bi bilo, ako še ni prepozno, ozdraviti nezdrave razmere. Vsestransko je treba vestno in trezno premisliti in prevdariti, ali bi se ne moglo odvrniti od stanu organizacije, ki nam bode v pogubo.

V ta namen naj se skliče shod vsega učiteljstva v Gorico, kjer se morda najde srečen izhod od brezna, pred katerim stojimo. Zvoniti po toči ne pomaga, saj še poprej je zastoj po znanstvenih dokazih. Izvoljeni in poklicani voditelji na delo, ker sicer se pokaže, da niste bili kos svoji nalogi.

Op. ured.: Pustite jih naj se organizujejo, boste jih vsaj poznali! Tukaj ni nika kega „premostovanja“. Med klerikalnim in neklerikalnim učiteljstvom mora priti iz političnih vzrokov do razkola, prej ali slej. Čim prej se to zgodi, tem bolje za učiteljstvo, vsaj bo poznalo svoje razmere!

Iz Prvačine. — (V pojasnilo nekaterim udom društva „Slavček“ v Mirnu.) — Kakor bilo je že naznanjeno, bil je isti dan, ko je bila Čitalniška veselica v Dornbergu, prehod čez most v Prvačini-Dornberg nemogoč. Udje društva „Slavec“ so se peljali do mosta in prazni vozovi so se vrnili zopet v Prvačino, ustavili pred mojo krmo spregli in odvedli konje v hlev. Bili so trije vozovi. Vozniki so ostali celi popoldan v Prvačini, kjer smo se še skupaj pogovarjali. Prišla je ura osem in Slavčki so se začeli vračati iz Dornberga peš v Prvačino. Prišli so dostojno, napravili pri meni majhno pavzo, napregli dva voza, plačali ter odšli. Ostal je še največji voz za 18–20 oseb. Dal sem skrbeti za konje, da jim ni majkalo ne sena ne vode. Prišla je bila ura polnoči, zaprl sem ter šel v posteljo. Kar zaslišim od daleč neko rjovenje, katero bi se v 20 veku ne moglo prištevati človeškemu. Ko se bližajo moji krmi, spoznavam, kdo da so. Dva gresta v hlev, drugi obračajo proti domu voz. Med tem časom prižgem svečo, se hitro odpravim ter pridem v hišo, — odprem vrata, postavim luč na mizo pred hišo ter rečem: Prosim, da mi plačate K. 2.40 za konje in hlev. Približa se mi neko majhno človeče, neki gimnazijec, sname čepico z glave ter hoče udariti po sveči. Jaz rečem: Prosim malo dostojnosti. Nato poskusi drugič, ali se mu ni posrečilo, ker zgrabil sem luč v svoje roke. Koj me obkoljejo, tako, da sem stal v sredi kakor kak župan. Oni, koji so stali pred hišo, začeli so se vmikati, da me pahnejo skozi vrata v hišo. Moja hčerka in sin, ki sta bila na oknu, videla sta stvar dobro, ter sta bila v strahu radi mene. Postavi se pred mene neki

oštar, pravi orjak, hoče me pahniti v hišo. V tem hipu je stal pred vrati domač mladenec s kolom v roki ter mi priskočil na pomoč. V istem hipu so se začeli zbirati domači mladeniči. Zapazivši slavni Slavčki, kaj se ima zgoditi, zasedejo koj voz ter odidejo, ne da bi mi plačali. Domačim mladeničem pa sem moral še prigovarjati, da niso udarili za mirenskim oštjarji. Toliko v pojasnilo na neresnično pojasnilo društva „Slavček“.

Josip Mozetič, gostilničar-posesnik.

Iz Dornberga. — Naš župnik ima pravzaprav dvojno moralo. Eno za naprednjake, drugo pa za klerikalce. Prej je vedno in povsod razgrajal proti krčmarjem, ni jim privoščil nobega gosta, zabavljaj je proti popivanju itd., dasi so bile te krčme jako dostojne. Nekaj časa sem je pa Lovre v tem oziru popolnoma utihnil. Ni je čuti več žal besede iz njegovih ust proti krčmarjem. Ljudje so ugibali, kako to, dokler je ni pogruntala neka prebrisana glavica. In veste kaj se je zgodilo? Nekaj časa sem ima pobožnega krčmarja, ki prodaja katoliško vino v prostorih klerikalne posojilnice. Pije in popeva, tudi razsaja se tudi v tej krčmi, a ker se godi vse to na katoliški podlagi, zato naš skrbni dušni pastir molče. Ker pa molče, ako se popiva, prepeva in razgraja v katoliški krčmi, ne smejo g. nunc zabavljati niti proti onim gostilnam, čijih lastniki so naprednjaki, to pa iz previdnosti, da bi mu morda kak grdi naprednjak ne zavezal jezika...

Se en slučaj župnikove dvojne morale. V nedeljo po Sv. R. T. je imelo društvo „Naprej“ veselico v Taboru. Ker društvo ne sledi slepo komandu nunčevemu, zato je začel hujskati proti tej veselici na vse kriplje, češ, da so take veselice pohujšljive in Bogsigavdi še kaj vse. Dosegel je tudi, na njegovi pristaši niso šli na veselico. Teden pozneje pa je imela veselico njegova „Čitalnica“ in župnik je takoj pozabil, da so veselice pohujšljive in grda stvar, zato je prav pridno sodeloval pri predpripravi. Še celo oder sta delala on in njegov kaplan; cele popoldneve sta bila na licu mesta, ukazovala, svetovala in tudi pridno pomagala. Seveda je tudi drugače pridno skrbel, da bi vspela klerikalna veselica čim najlepše. No, koliko je bila ta „veselica“ nad naprednimi in koliko je bila daleč pod njimi, so čitatelji gotovo že posneli iz drugih dopisov.

Cenjeni bralci pa posnamejo iz teh vrstic, koliko je vredna duhovniška morala in kaj veljajo njihovi nauki. Edini nauk, ki se ga drže, je ta: „Vrag vzemi vse, kar ni naše“.

Iz Gabrij pri Ajdovščini. — Še zmiraj po starem. Kaj naš g. Valentincič misli s rednimi političnimi pridigami, to nam je tako nerazumljivo, kakor skrivnost sv. Trojice. Dasi je že precej časa, odkar se je vršil misjon v Gabrijah, so vendar razprave o misjonu na prižnici še zmiraj na dnevnem redu. Mi pač dobro vemo, kaj je hotel naš g. nunc tukaj s misijonom. A vse te nakane so se izjalovile. Vendar se še zmiraj zaganja v našo stranko kakor kozel v skalo, dasiravno je

trda in je ne bo nikoli razrušil. Lahko si mislimo, da je svojo pamet zapravljal v semenišču, sicer ne bi rekel, da je Plahajner brezmadežen. To je, mislim, največja budalost, katere more človek izblekniti, kaj še naš učen in nezmotljivi Valentincič. Kakšne bedarije ta človek spravi na dan in sicer to vse na prižnici, kjer mu ne more nihče ugovarjati, to je že nezasišno. Tak jo torej ta namestnik Kristusov. Toda za danes dovolj. Imamo sicer še dosti v zaklju in bomo počasi tudi odjemali ter pošiljali v svet, da se nam vreča ne razpoči. Mislim reči samo še to, da se ne bo prej očistilo ozračje v Gabrijah, dokler ne bo šel naš pop z Laharnarjem vred v penzijo.

Komen. (8. avgusta 1907.) — Že dolgo se ni nikdo od tu oglasil v Vašem listu. Sej so pa tudi minuli razburjeni časi volitev, in Laharnarja ni več med nami. Čutimo se pa srečne, da smo si vsaj mi izbrali zastopnika po ljudski volji, ki biva sedaj med nami in se zanima za vse težave, ki tarejo našega kmeta. To je prvi naš državni poslanec, ki se je takoj po volitvah zopet zatekel med svoje volilce. Sedaj pa tudi ljudstvo uvideva, kako srečno si je izbralo svojega poslanca kljub strastni protiaagitaciji vse duhovščine.

— Noben drugi del naše dežele nima toliko gospodarskih potreb, kakor naš Kras, in zato bode pa tudi ravno naš poslanec imel največ prilike pokazati, koliko premore storiti za svoje volilce. — Sedaj imamo tukaj 47. pešpolk; pri tem pa silno sušo. Vode skoro ni; le najboljše hiše je še imajo za domačo rabo. Vojaštvo je prisiljeno vodo pripeljavati iz Nabežine; posamezni posesniki pa jo tudi že dovažajo iz Nabežine ali Riherberga. Zato pa so vse hvale vredni načrti, ki so se sploh kedaj delali glede preskrbovanja Krasa s pitno vodo. Kedaj se neki izvrše! Za sedaj si skušajo občine drugače pomagati. Komenska občina si n. pr. zida dva velika vodnjaka s pomočjo dežele in države. Ko bosta dovršena, ne bode zlepa zmanjkalo vode-deževnice, ki se pa seveda z dobro pitno vodo studentično ne more primerjati. — Podpora za zboljševanje kraških pašnikov so nam pa srečno v deželnem zboru takorekoč odjedli naši klerikalni poslanci. Trdo srce morajo imeti Grča in drugovi, kakor so trdi tisti kamni, s katerimi so posuti pašniki križem kršnega Krasa. Seveda Kraševci zaradi tega ne obupa. Sej ima na Dunaju njegov zastopnik mnogo več veljave kakor je imajo njegovi domači sovražniki. Vroča želja naša je tudi železniška zveza od Štanjeja do Ronki. Pred nekaj tedni se je vršil v Gorjanskem shod županov v prilog tej železnici. Še-le s tako železnico bi prišel ta del Krasa v direktno zvezo z ostalimi deli naše dežele. Upajmo, da sčasoma dosežemo tudi to.

Društveno življenje je tu v slabem stanu. Edino „Bratno društvo“, v katerem se zbira inteligenca, ima nekaj življenjske moči v sebi. dočim včas tako živo pevsko in bratno društvo „Lira“ peša in peša. Podružnica Sv. Cirila in Metoda pa spi že veliko let spanje pravice. Sedaj, ko se je osrednji odbor naše šolske družbe poživil z mlajšimi močmi, treba bi bilo, da se naša podružnica zopet postavi

— In to je vse?
— Kaj hočete še več, Monseigneur? pravi Grimand, ki je ljubil skrajno točnost.
Vojvoda je podpisal.
— Monseigneur, pravi sedaj Grimand, kaj ste izgubili žogo?
— Kako žogo?
— Ono, ki je bilo pismo v njej.
— Ne, mislim sem si, da mi bo morda kaj koristila. Tu je.
In vojvoda je vzel žogo izpod blazine ter jo dal Grimandu.
— Grimand se je nasmehnil tako ljubeznivo kakor se je le mogel.
— No? vpraša vojvoda.
— Monseigneur, pismo zašijem v žogo, in med igro jo poženete v jarek.
— Toda morda se izgubi?
— Bodite mirni, Monseigneur, bo že nekdo tam, da jo pobere.
— Neki vrtnar? vpraša vojvoda.
Grimand je pritrdil.
— Isti kakor včeraj?
Grimand je zopet prikimal.
— Torej grof Rochefort?
Grimand pokima trikrat zaporedoma.
— Toda, pravi vojvoda, podaj mi vendar vsaj nekaj podrobnosti glede načina, kaka pobegneva.
— To mi je prepovedano, pravi Grimand, do trenutka, ko se bo stvar imela že izvršiti.

— Kdo so oni, ki me bodo pričakovali onstran jarka?
— Ne vem, Monseigneur.
— Toda povej mi vsaj, kaj bo v oni glasoviti pasteti, če nočeš, da še danes znorim.
— Monseigneur, pravi Grimand, v njej najdete dve bodali, vrv z vozli in jedno strašilno hruško.
— Prav razumem.
— Vidite, Monseigneur, da bo v njej dovolj za vse.
— Da; midva si bova vzela bodali in vrv, pravi vojvoda.
— In hruško bova dala pojesti La Raméeju, pristavi Grimand.
— Moj dragi Grimand, pravi vojvoda, ti ne govoriš pogosto, toda kadar govoriš, so tvoje besede zlato, to se mora priznati.

XXII.

Kaj se je pripetilo Mariji Raoul.

Ob istem času, ko sta kovača vojvoda Beaufort in Grimand te načrte za beg, sta prihajala po ulici predmestja Saint-Marcel dva človeka, za katerima je jahal v razdalji nekoliko korakov lakaj. Ta dva moža sta bila grof La Fère in vicegrof Bragelonne.

Bilo je prvič, da je prišel Raoul v Pariz, in Athos mu ni pokazal glavnega mesta, svojega starega

*) „Strašilna hruška“ (poire d'angoisse) je bil izboren zamah za usta; imel je obliko hruške, in če se je vtaknil v usta, se je s pomočjo peresa raztegnil ter napel čeljusti, kolikor so se le dale napeti. Op. pis.

prijatelja, bogve od kako ugodne strani. Najzadnje tourainsko mesto je nudilo očem gotovo prijetnejši pogled nego Pariz, če si ga pogledal od strani, ki je obrnjena proti Bloisu. In tako moramo reči na sramoto tega solikanj slavljenega mesta, da ni napravilo na Raoula bogve kako dobrega vtisa.

Athos pa je še vedno kazal brezskrbno, jasno lice.

Ko sta prišla v Saint-Médard, je krenil Athos, ki je bil v tem labirintu vodnik svojemu sopotniku, v Poštno ulico, nato v ulico Estrapade, dalje v ulico Fossés-Saint-Michel, potem v ulico Vaugirad. Dospevši v ulico Férou, sta šla potnika dalje po njej. Nekako v sredi te ulice je Athos dvignil oči kvišku ter se nasmehnil; pokazal je Raoulu na zunaj meščansko hišo ter mu rekel:

— Glejte, Raoul, to je hiša, v katerem sem preživel sedem najslajših in objednem najbridkejših let svojega življenja.

Tudi Raoul se je nasmehnil ter se odkril pred to hišo. Raoulova ljubezen do njegovega pokrovitelja se je kazala v vsakem njegovem dejanju.

Glede Athosa smo pa že povedali, da ni bil Raoul samo središče, temveč, ne glede na stare vojaške spomine, jedini predmet, krog katerega so se vrtele njegove misli, in lahko je umeti, kako nežno in globoko je umelo sedaj ljubiti Athosovo srce.

Naša popotnika sta se ustavila v ulici Vieux-Colombier pri „Zelenem lisjaku“. Athos je poznal že dolgo to gostilno, sto in stokrat je že bil v njej s svojimi prijatelji; toda v dvajsetih letih se je tu mnogo izpremenilo, tudi lastnik je bil sedaj drugi.

na noge in razvije čvrsto delovanje. Sploh bo treba vzbuditi nekaj več zanimanja za narodno društveno življenje, ki je po drugih naših trgih oz. središčih okrajev mnogo živahnije, kakor pri nas. Nadejam se, da Vam bom v prihodnjem dopisu lahko poročal že kaj vselejšega o tem.

Iz županije Sv. Križa na Vipavskem. (Raznote-rosti.) Že par let zaporedoma tarč-tudi naše kraje velika suša. Poljski pridelki trpe letos precejšnje škodo, tudi trta, ki sicer lepo kaže, občuti sušo posebno po bregovih. Poleg suše trpe nekateri kraji pomanjkanje vode, posebno Sv. Križ in Plače. Pred leti se je govorilo in sklepalo, da se napelje voda v Sv. Križ in Plače; zdaj pa ni ne duha ne sluha o vodovodu. Govori pa se, da namerava Gorica odpeljati nekatere studence izpod Čavna. Zadeva o vodovodu za Sv. Križ je bila že v deželni zbor, a ker deželni odbor neki ni potrdil načrtov, odstopila se je vsa zadeva c. kr. vladi, da ona popravi narče. Širi se po občini govorica, da je tudi državni poslanec dr. Gregorčič kriv, da spi vprašanje o vodovodu. Novi poslanec naš, čeudi je dobil iz Sv. Križa le malo glasov, se ujudno prosi, da se potegne pri vladi, da se vodovod popolnoma ne posuši. Poslanec, gosp. Alojzij Štrekelj, kraški rojak, gotovo dobro ve, kaj je pomanjkanje vode ter bode nam z uemo pomagal. Prosim ga lepe pomoči, ker se nam smili ljudstvo, ki mora trpeti pomanjkanje celo vode ter jo od daleč donášati po strminah.

Proti potrditvi deželnega volilnega reda je sklenilo ugovor tudi starešinstvo naše županije ter ga odposlalo vladi, kakor tudi prošnjo za slovenske srednje sole in univerzo v Ljubljani. Blizajo se volitve za občinsko starašinstvo obeh županij Sv. Križ in Velike Žabljice. Komaj so minile državnozbornske volitve, že se bližajo občinske; a imeli bomo kmalu tudi volitve za cestni odbor in deželni zbor. Torej same volitve! Da bi nam vsaj kaj pomagale! Da bi ne bilo zastoj vse tisto sovrastvo in razburjanje pri vsakih volitvah!

Zanimanje za občinske volitve, ki sicer niso še razpisane, je veliko, posebno v Vel. Žabljah, kjer dobimo svojo županijo. Doslej smo volili v Žabljah večinoma napredno; nadejamo se, da se ne izneverimo tudi zdaj, ko bomo samostojni, če tudi se marsikaj ruje in govori, da dobimo klerikalno starešinstvo in župana. Pozor, dokler je čas!

Tudi v Sv. Križu (županiji) je precej naprednih življenj, ki naj bi se združili, da bi izvolili napredno starešinstvo z naprednim županom, ki bi ne bil le orodje v rokah klerikalcev.

Iz raznih strani dobivamo vabila k veselici, katera prirejajo bralna in pevská društva. V naši županiji večina takih društev spi spanje pravičnega. Bralno društvo v Dobravljah ima močan pevski in tamburaški zbor, vsa druga taka društva v naši županiji pa se zadovoljujejo, da so naročena na par časopisov. Nekdaj tako sloveč peyski zbor v Sv. Križu je popolnoma razpadel; odkar ga vodi novi cerkveni orgljavec, Črnigoj, ga je tako zavozil, da bode kmalu moral tudi v cerkvi sam peti. Na praznik sv. Petra in Pavla v Dobravljah smo bili skoro brez petja. Seveda, poučevati petje je težje, kakor agitirati za klerikalnega kandidata ob državnozbornskih volitvah. Ako bi se bil naš orgljavec toliko trudil za poučevanje narodnega in cerkvenega petja, kakor se je ubijal za volitve, imeli bi močan in dober pevski zbor, ki bi v cerkvi vršil svojo dolžnost, a tudi bralnemu društvu v Sv. Križu in na Cesti bi pripomogel, da bi prirejalo kako veselico. Vprašamo naše starešinstvo, ali plačujemo orgljavca za poučevanje petja, ali za agitacije? In naš županik, ki je delal ali provzročal bivšim orgljavcem in pevovodjam razne sitnosti, ker ni bil zdaj zadovoljen z orgljanjem, zdaj ne s petjem in pevci in pevkami, molči in je zadovoljen, ker ima v osebi orgljavčevi od občine plačano agitatorja. Koliko časa bode trpelo tako?

Brancela. — Kakor povsod, tako pritiska tudi nas suša in preti kmetu uničiti pridelke in živih rok. Sadja ni letos skoro nič, sena komaj polovico, drugih zemeljskih pridelkov vse manj kot druga leta. Edino trta se še brani ali tudi to, zadnji kmetški up, je jela napadati suša.

Imamo pa še drugo vsakoletno sušo, ki našega ubogega Braničarja muči do skrajnosti, in to je verski davek. Ne verjamem, da je kje v Avstriji tako obloženo ljudstvo z verskim davkom kot je ravno pri nas.

V Branci je 60 števil in te morajo vzdrževati svojega duhovna po razredu premoženja. 1. razred mora dati na leto 8 gld. in 90 litrov vina; 2. r. 6 gld., 90 l.; 3. r. 4 gld., 90 l.; 4. r. 2 gld., 90 l.; 5. r. 1 gld., 90 l.; 6. r. 90 l. in 7. r. 5 gld.

Zraven se dobiva od verskega zaloga ne vem koliko stotakov; okliče, poroke, maše in za druge ceremonije se mora še posebej globoko segniti v žep. Imeli smo duhovnika, ki ga ni bilo nič sram vprašati za krstni list ubogega delavca, ki je v Trstu delal, enajst gld. „Po njih delih jih boste spoznali.“ („Primorski List“ Nabrežincem.)

Klerikalizem lovi toliko časa ubogega kmeta v svoje mreže s sladkimi obljubami, dokler se da ujeti, potem pa hop po njem. Prva leta službovanja pokojnega Valesa smo imeli še kaplanijo, to je, če smo imeli duhovnika, se ga je plačevalo, in se je bila služba prazna, pa ne. Ali, da pripravi Brancelo v večjo čast, se je jel potegovati in dosegel se s pomočjo takratnih cerkvenih starešin, da se je ustanovila kuracija. Po njegovem odhodu smo večinoma brez duhovnika. Ali hočeš, ali nočeš, plačevati pa ga je treba vseeno.

Parkrat so se že Braničarji potrudili, da bi zopet odvzeli kuracijo, pa do sedaj še vse zaman, ker škofijstvo in vlada so vsi eden in ubogi kmet pa nima sam toliko energije, da bi ostal stalen. Tudi voditelj pravih ni. Knez nadškofijstvo nam pošilja samo bolne, ali, skoro bi rekel, na pol mrtve duhovnike. Vales je bil 16 let in zmiraj bolan, Štibelj je bil 3 mesece, pa je umrl, Božič je bil nekaj čez leto, pa je umrl, in sedaj nam obetajo, ali gotovo isteje, kje je kak bolan. Opozoril bi knezonadškofijstvo, da nam pošlje zdravega duhovnika in da ne bo hujšak, če je še kateri v naši deželi, ker ljudske potrpežljivosti bo tudi pri nas konec.

Bate. — Naš g. Rustja, učitelj, nam je popravil turensko uro. Seveda je bil tako dober, da je storil to brezplačno. Če jo le malce postoka, koj izbežlja ura, bije kar naprej 12, 13, 14 i. t. d., da so v začetku ljudje mislili, da je ogenj v vasi in so bili radi tega vsi preplašeni. Sedaj teče ura, ako se jo navije, samo 24 ur, prej, ko ni bila še popravljena, je pa tekla celih 72 ur. Priporočamo tega novega urarja vsem čitateljem „Soče“, posebno pa Šempasem, Lokovčanom in Trebušcem. — Naš g. nunc nam je naznanil, da nas zapusti. Ni se pa zahvalil za seno in za druge darove, katere je dobival od nas. En „baglonaj“ je bilo seno pa vendar le vredno. Hvaležnosti se pa zaman išče v farovžih. (Dostavek uredništva. — Priobčujemo ta dopis, da vidijo vsi oni, kateri poznajo učitelja Rustjo, da se še ni odvalil „tazent-kunstlerstva“ in kakor je svoj čas zdravil kravje vime z žico, tako zdravi sedaj batsko uro.) —

Moll-ov Seidlitz-prašek

je za na želodcu trpeče neprekosljivo sredstvo, katero ima prednost pred vsemi drugimi drastičnimi čistil. kroglicami in grenicami.

Cena orig. škatlje K 2.—
Ponarejanje se sodnijsko zasleduje.

Moll-ovo Franc. zganje in sol

za ribanje života. — Bolečine olajšujoče in okrepujoče staroznano sredstvo proti trganju in prehlajenju vsake vrste.

Orig. steklenica K 1.90

Na prodaj po vseh lekarnah in mirodnicah. Glavna lekarna A. MOLL, c. in kr. dvorni založnik, Dunaj, I. Tschlauben 9.

Zaloga v Gorici v lekarnah: G. Cristofaletti, L. Glinbich, A. Girioncoli.

Domače in razne novice.

V komisijo za odmero pridobnine za okraje Ajdovščina, Kanal in Gorica-okolica, je bil včeraj izvoljen za uda g. Ivan Budin iz Dornberga in za namestnika g. Alojzij Kosovel iz Vel. Žabelj.

Priloga. — Današnji „Soči“ smo priložili vozni red železnic, parnikov in poštinih zvez. Vsak, kdor ima razobešen vozni red, je ujudno naprošen, da ga prilepi vrhu prejšnjega.

Za pogorcelce na Ponikvah je darovala trdka Savnig & Dekleva K 10.—.

Ormasiji v album. — Nekdo nam piše: Obe trgovini Gabrščekovi prodajati znani „narodni znak“; — ista trdka ima na prodaj tudi kravatne igle in manšetne zaponke. — Take reči pa spadajo gotovo bolj

v — Krojaško zadrugo. Vprašam dr. Dermastjo: „Zakaj ni poskrbel, da bi prodajala „K. z.“ te igle in zaponke? Saj ima tam veliko besedo? — Vidite, tako ste imeli zavrniti poba, ki drmast take podlosti v svet!“

Perinčič in ženske. — Znani kurat Perinčič je tožil doberdobskega učitelja Brezigarja radi — čujto! — žaljenja njegove neomadeževane časti, češ, da je vzročitelj govorice, da . . . „Perinčič ima k...e in otroke po svetu“. Ubogi Brezigar je moral prositi odpustjenja, plačati stroške, a „Prismojenu List“ je bil tako nesramen, da je to še objavil.

Pristna farška lumparija! Kdor je rekel o Perinčiču tiste lepe reči, je govoril resnico, ki je bila v „Soči“ že davno popisana. Ali hočemo osvežiti roman lepe Putifarke in Perinčiča, ko sta živela sladko življenje v Piskovici? Ali ni ondi celo žendarmarija imela posla s Perinčičem in lepimi vzgledi, ki jih je dajal? — „Soča“ je objavila tudi pisma, ki jih je pisal Perinčič v Trst, ko se mu je rodil mali sinček. V pismih je razlival svoje očetovske radosti, ukazal, kako ga morajo krstiti, učil je, na koga naj se očetovstvo zvrne i. t. d. — „Soča“ je objavila, kako je Perinčič spal v hiši Gabrščekove tašče v isti sobi z lepo svojo kuharico. — In ali ni bil Perinčič v Gorici aretovan, ker je n a g plesal z dvema puncama? — Kaj je torej zakrivil Brezigar, da ga je moral še prositi za odpustenje? — Čudno, da „Prismojenec“ ni zahteval, da naj se Brezigarja odslovi iz službe, dočim je Perinčič še vedno v službi! Škandal!

Oklice. — Podpisani pozivlja vse udeležnike in udeleznice letošnjega glavnega zbora „Zaveze avstr. jugoslov. učit. društev“ v Radovljici, da se blagovolijo gotovo zglasiti do 15. t. m. podpisanemu radi stanovanja in skupnega obeda. Kdor se ne zglaši pravočasno, mu ne jamčimo za stanovanje, kajti navel tujcev na Gorenjsko je letos izvanreden. Ivan Šega.

Glasoviti tekač, Anton Ružič, iz Spljeta v Dalmaciji, pride v Gorico in bo tekel jutri nepretrgoma 1 uro okoli mestnega vrta, namreč od 11 ure zjutraj do poldan. Po končani dirki bo prodajal svoje razglednice. Ta tekač je tekel 24 ur nepretrgoma v Trstu in pretekel 150 km, v Bosni je dohitel vlak na 2 km za 1½ minuto.

Sočni žrtel. — Iz Kanala nam poročajo: Dne 7. t. m. sta utonila v Soči 10-letni Goljevšček Ludvik iz Kanala in vojak Čet Jožef iz Dolja na Kranjskem, ki je služil pri 7. lovskemu bataljonu v Kanalu. Prvi je sedel na neki skali, ki moli iz vode, padel v Sočo in utonil. Vojaški zdravnik se je trudil, da bi mu zopet zbudil mlado življenje toda zaman. — Više proti severu so se kopali 4 vojaki. Nesrečni Čet ni znal plavati, stopil je v vodo, pod nogami se mu je pesek udril in njegovo telo so zagrinili neusmiljeni valovi. Kakih 200 m nižje so potegnili truplo na suho. Poklicali so zdravnika, ki se je še mudil pri Goljevščeku, toda vojak je že umrl. Po končanih vajah bi se vrnil domov, ali bitka osoda ga je pahnila v nesrečo.

Utopil se je včeraj v Soči 14 letni fantič A. Šuligoj. Kopal se je v reki, kjer je izliv Grojnice. Radi neizkušenosti v plavanju je omagal in voda ga je požrla.

Varujte se legarja! — Ker se je v zadnjem času v nekaterih krajih naše domovine pojavil legar, na katerem je obolelo več oseb in je bilo tudi že nekoliko smrtnih slučajev, zato podajamo v interesu sl. občinstva nastopna zdravniška navodila, da se po njih ravna:

1. Legar je skrajno nalezljiva bolezen. Dobi se jo po okuženih jedilih in po okuženih vodi. 2. V krajih, kjer se je pojavil legar, smatrati je za okuženo vsako vodo, če ni sigurno čista studenčnica, izvirajoča nad višino bivališč dotičnega kraja. Kjer je vodovod, velja zanj tudi pravilo, da mora prihajati iz zbirališča vode, ki stoji višje, kakor človeška bivališča in kakor vse druge vode dotičnega kraja. 3. S sumljivo vodo se ne sme umivati posode, če pa ni druge na razpolago, mora se voda poprej skuhati, ker s tem izgubi okužnost. 4. V sumljivi vodi se ne sme kopati, ne sme se umivati z njo, če ni poprej prekuhana. 5. Surove jedi, kakor sadje, salata itd., ki so prišle posredno ali neposredno v dotiko s sumljivo vodo ali celo z gnojnico, je smatrati za okužne. 6. Občine in druge poklicane oblasti morajo skrbeti v krajih, kjer nimajo zanesljivo neokužene vode, za izdatno in redno dovažanje pitne vode. 7. Kjer v bližini ni zanesljivo neškodljive vode, mora se vodo za vso domačo porabo prekuhati. 8. Pri

obolelih za legarjem so posebno nevarni odpadki, in smatrati je za okužne vse one predmete, ki so prišli posredno ali neposredno z odpadki v dotiko, kakor n. pr. perilo, obleka, posode, postelje, stranišča. 9. Osebe, ki pridejo ali z bolnikom ali pa s takimi okuženimi predmeti bolnikov v dotiko, naj vedno takoj in natančno osnažijo roke v razkuževalnih tekočinah (lisol i. dr.) 10. Vsak slučaj sumljive bolezni javiti je takoj oblasti in bolnika takoj izolirati. 11. Paziti je treba tu posebno na one slučaje lahke obolenosti, ko bolniki ne ležejo in za silo še lahko opravljajo svoje posle. Tudi po takih bolnikih se legar istotako širi. 12. Da se izvje, kje da je bolnik nalezel legar, treba je poizvedeti, kje se je mudil dotičnik približno pred dvema tednoma, ker se legar javi še-le po tolikem času po trenutku okuženja.

V Rečinju je bil 7. t. m. konstituiran novi občinski odbor. Županom je bil izvoljen posestnik Andrej Tomažič

Izpred sodišča. — Obtoženi so bili pred tukajšnjim kazenskim senatom v četrtek Henrik Bortič, star 21 let iz Viška, Ivan Mikluš, star 30 let iz Pevme, Josip Artusi, 24 let star iz Rovinja in Ivan Mosettig, star 22 let, iz Trsta, radi tatvine kolekov v vrednosti 25 kron, izvršene v noči od 8. do 9. maja na škodo tovarnarja Holzerja v Gorici. Storilci so vlomili skozi okno v pisarno. Ker se ni moglo natančno dokazati, da bi bili tatvino oni izvršili, a je razprava dognela, da so oni koleke prodajali, so bili spoznani samo krivimi sokrivde hudodelstva tatvine. Razun tega sta bila obsojena Mikluš in Bortič, da sta ukradla krečmarju Mihaelu Rožiču kolo v vrednosti 300 K, šunko vredno 24 K in droben denar. To tatvino sta oba priznala. Dobili so: Bortič 13 mesecev, Mikluš 2 leti, Artusi in Mosettig vsak 8 mesecev težke ječe. Vsi obsojenci so propalice, jako nevarne taji lastnini.

Vsopred velike dijaške veselice, katero priredé vipavski dijaki dne 18. avgusta t. l. v Šmarjah pri Ajdovščini na prostoru gosp. Štubelja: 1. V—č: „Rožiči“, potpourri, udarjajo tamburaši iz Podgore; 2. l. pl. Zajc: „Črnogorac, Črnogorki“, poje dijaški zbor; 3. H. Volarič: „Biseri“, tenor solo, poje g. Jos. Rijavec s spremljevanjem klavirja; 4. Sattner: „Na planine“, poje mešan: zbor društva „Školj“; 5. F. S. Vilhar: „Mornar“, bariton solo, poje g. l. Bevk s spremljevanjem klavirja; 6. F. S. Vilhar: „Bojna pjesma“, poje dijaški zbor; 7. Igra: „Bucek v strahu“; 8. Ples. Začetek točno ob 3. in pol popoldne. Na veselicnem prostoru bodo postavljeni muzej, menažerija, bazar, pošta, paviljoni itd. Vstopnina 50 vin., sedeži I. vrste 30 vin., II. vrste 20 vin., k plesu 6 komadov 1 K. Med odmori in pri plesu svira orkester. Ker je čisti dobiček namenjen za Gregorčičev spomenik, zato najuljudneje vabi k obilni udležbi

Dijaški veselični odsek.

Tolmnsko prostovoljno gasilno društvo vabi na javno tombolo, ki bode dne 18. avgusta 1907 ob 2½ uri pop. na novem trgu. Dobitki so: 1.) Kvaterna 40 K; 2.) Činkvina 60 K; 3.) Tombola 100 K. Vsaka srečka stane 20 vin. Srečke se bodo razprodajale omenjenega dne javno. Po tomboli se vrši ples, pri kojem svira 12 moč sokolsko-veteranske godbe iz Prvačine. Komad plesa popoldne 20 vin., zvečer 2 kroni vstopnine. Med plesom bo za zabavo na razpolago tudi strelišče na dobitke. Tombola in ples se vršita ob vsakem vremenu.

Telovadno društvo „Pravski Sokol“ ima dne 11. t. m. vsakoletni javni ples. Začetek ob 5. uri pop. dopolnoti.

Telovadno društvo „Pravski Sokol“ bode imelo 17. t. m. ob 9. uri zvečer letni občni zbor z dnevnim redom, kakor ga prepisujejo društvena pravila. Ako ne bode ob 9. uri zadostno število navzočih udov, bode ob 9¼ uri zborovanje sklepčno, ne glede na število prisotnih bratov.

Vojaško-veteransko društvo v Mavhlnjah bo imelo 17. t. m. slaynost. Po maši bo obhod po vasi, ob 1. uri banket in ob 4. uri pop. javni ples. Zvečer umetalni ogaji.

G. in kr. Intendenc 3. voja poroča: Vojna uprava kupi po trgovskih običajih za: Gradec: 7.700 q sena, 4.500 q slame za steljo, 250 q slame za rezanico in 1.800 q posteljne slame; Maribor: 4.500 q sena in 2.900 q slame za steljo; Ptuj: 1.000 m³ trdih drv; Beljak: 100 m³ mehkih drv; Gorica: 2000 q premoga; Pulj: 1.500 q sena, 800 q slame za steljo, 1.300 q posteljne slame, 4.200 m³ trdih drv, in 4.500 q premoga.

Zadevne zagotovitvene obravnave bodo pri pristojnih vojaških oskrbovalnih skladiščih in sicer: v Gradcu 17. avgusta, v Mariboru (tudi za Ptuj) 30. avgusta, v Beljaku 23. avgusta, v Gorici 26. avgusta in v Pulju 16. avgusta t. l.

Kolekovani prodajni predlogi morajo najkasneje do desetih dopoldne doiti pri označenih obravnavnih mestih, kjer se tudi lahko pogledajo natančnejši pogoji tamkaj ležečih, v polnem obsegu sestavljenih nakupnih avis in zneskov.

Kuhano vodo piti v poletnem času priporočajo zdravniki in to posebno pri epidemijah za odvrnitev nalezljivosti; vendar kuhana voda sama na sebi ne zadostuje našemu okusu in zatoraj zahteva pridatka, kateri naredi nje okus prijetnejši.

Za to je posebno sposoben „Frankov Enrilo“, kavni priradek in namestek, katerega zvrtetek shladen s sladkorjem ali brez sladkorja, tvori okusno, izborno sredstvo za ugašenje žeje.

Vsled svojih žejo ugasujočih lastnosti ni potreba tega mnogo piti; že po 1 kozarcu izgine žeja za več ur, pri tem je uživanje te pijače vseskozi zdravju koristno, kuhana voda v zvezi s prijetno grenkim okusom tega naravnega izdelka je žledocu prikladna.

To sredstvo za ugaševanje žeje zamore si vsled njegove nizke cene nabaviti vsaka tudi najubožnejša družina, kajti en mali zavojček za poskus, kateri zadostuje za 8 litrov, velja samo 12 vinarjev.

Listnica uredništva. — Vsled preobilega gradiva smo morali odložiti več dopisov, ki pridejo prihodnjic na vrsto. — G. piscu „Protiteža K. z.“: Najbrže priobčimo, a seveda z opazkami.

Razgled po svetu.

Pogreb Slavija Jenka se je vršil v četrtek predpoludne jako slovesno. Iz vseh krajev Istre so prihiteli v Podgrad pokojnikovi čestilci in zastopniki narodnih korporacij. Prišel je tudi voloski okrajni glavar. Ljudstva je bilo veliko. Pred hišo žalosti je zapela podgrajska „Gorska Vila“ žalostinko. Pogreb je vodil pokojnikov prijatelj Rogač. Poslanec Mandić je govoril ob odprtem grobu jako lepó. Spominjal se je neveljivih pokojnikovih zaslug za probujenje slovenskega ljudstva v tužni Istri, njegove enerģije in vstrajnosti v bojih za narodne pravice, ki mu je nakopala mnogo hudega sovraštva od strani tuje birokracije. Govor je bil tako gniljiv, da je ljudstvo glasno ihtelo. Blagi pokojnik bo gotovo še dolgo, dolgo živel v sreči svojih hveložnih rojakov.

Roparski napad na poštni voz v Trstu. — 21-letni poštni kočijaž Fran Matuchino, doma iz Pičana v Istri je šel sinoči ob 11. uri z enovprežnim vozom na poštni urad na kolodvoru južne železnice po pošto v ulici Flavio Gioia. Ko je kočijaž prišel kakih 30 korakov po ulici Flavio Gioia, sta hipoma skočila iz teme dva človeka. Eden teh dveh je skočil pred konja in ga vstavil, a drugi je skočil na voz h kočijažu, mu nastavil revolver pred obraz in mu v italijanskem jeziku rekel: „Če se zganješ ali če zakričiš, ti izstrelim v glavo vseh šest krogelj iz tega revolverja!“ Na to je ta ostal pri kočijažu in mu držal vedno revolver pred obrazom, a oni, ki je bil vstavljen konja, je snel svetilko z voza in šel odpirat voz. Ko je pa odprl voz in si vanj posvetil, je videl, da je voz prazen. Iz jeze, da ni ničesar dobil v vozu, je zaklel in vrgel svetilko na tla, na kar sta oba pobegnila. A oni, ki je stražil kočijaža, je še tega prej rnil z nožem v roko. Eden njiju je pobegnil proti morju, a drugi proti miramarski cesti. — Namen tega napada je bil oropati pošto, kajti napadalca sta gotovo mislila, da kočijaž pelje na urad pošto za poštni vlak, ki odide ob 11. uri in 20 minut na Dunaj.

Avstrijski državni dolg znaša po poročilu komisije za državne dolge — konec leta 1906 svoto 9609.60 milijonov kron! V letu 1906 so povečali državni dolg za 196 milijonov kron! Obresti državnega dolga znašajo letnih 384.5 milijona kron.

Poskušaj rop v avtomobilu. — V torek se je peljal neki gospod, ki se je imenoval direktor dr. Steiner, s Kravsom, lastnikom velike dunajske zaloge avtomobilov, na izprehod v dunajsko okolico, da poskusita avtomobil, kateri je hotel kupiti dr. Steiner. Vsak je imel svojega šoferja s seboj. Ob meji dunajskega mesta napade dr. Steiner zvraven sebe sedečega Kravsa s kladivom,

njegov šofer pa svojega kolego s samokresom. Ker so pa koj prihiteli ljudje na lice mesta, nista mogla zločinca izvršiti svoje nakane, Kravs je sicer hudo ranjen, a oba storilca sta jo srečno pobrisala v bližnji gozd. Kdo sta storilca, se ne ve, ker sta izginila.

Hrvaška razmera. — Ni še preteklo veliko vode po Savi, odkar je bil imenovan prodanec Rakodczay, hrvaškim banom, že je izgubil mož tla pod nogami. Nikdo ga več resno ne vpoštevaja. Celo mažarski listi se norčujejo iz njega in pravijo, da je strašilo za vrabce. Niti najhujši klečepazci se mu nočejo vdinjati, da bi prevzei prve in najodličnejše hrvaške službe, ker vedó, da ne bo dolgo, ko bo moral pobrati svoja šila in kopita in odkuriti. Od vseh stranij že leté nanj osoljeni dovtipi. Reče je še vedno sam in ne more dobiti niti jednega pomagaja. Mi Slovenci želimo svojim hrvaškim bratom, da bi se čim prej odkrižali tega moža, ki ga jim je poslala sovražna ogrska vlada, da bi jih tepel s šibo.

Kongres za šolsko higijeno. — V Londonu se vrši že delj časa kongres za šolsko higijeno. Zastopane so na tem kongresu vse države po profesorjih, zdravnikih in pedagogih. Posvetovanja se vrše v osmih oddelkih. Upajmo, da bo ta kongres res plodonosen za učečo se mladino, da se pametno in zdravju primerno uredi pouk, in da se stalno nastavi na vsaki šoli zdravnik, ki bi se pečal posebno z očmi in z zobmi učencev.

Razdor v ogrski koaliciji. (t. j. sedanji parlamentarni večini, ki sestoji iz raznih strank, med katerimi je najmočnejša t. r. stranka neodvisnosti, ki zahteva popolno odcepljenje Ogrske od Avstrije), vlada že več časa nesloga, ki je začela v zadnjem času opasno rasti. Krajno krilce stranke neodvisnosti hudo napada ministerskega predsednika Wekerla in tudi samega vodjo stranke, Košuta, češ, da delujeta proti programu te stranke, ki zahteva popolno neodvisnost Ogrske in pospešujeta moč dualizma. Kako se spor konča, bomo videli. Gotovo najdejo kako obliko, da se zopet poravnata. Sicer pa naj se le tepejo, tem bolje za nas.

Med Vatikanom in Bolivijo, južnoamerikansko republiko, so se zveze pretregale. Povod temu je, da je papež ugovarjal svobodi veroizpovedanj, omejitvi duhovniških predprav in uvedanju civilnega zakona. To je sporčil predsednik republike kongresu (parlamentu), ki je vzel poročilo z odobravanjem naznanje. Kar tišči enkrat Rim v krepiljih, ne da več tako zlepa od sebe. Celo temu se upira, da bi drugi državljani bili enakopravni z duhovniki!

Mirovna konferenca v Hagu. — Že sedem tednov traja ta konferenca in še bo trajala par tednov. Koliko uspeha obrodi ta konferenca, kaže prva, ki se je vršila leta 1906. Tudi takrat se je sklenilo resolucijo, naj delujejo vse države na omejitev svoje oborožene sile na suhem in na morju. Velevlasti so si vzele to resolucijo tako k srcu, da so tekom desetih let pomnožile izdatke za armade za celih 1.455.782.175 frankov, za vojno mornarico pa za 1.147.704.471 frankov, skupaj torej za več kakor 2500 milijonov frankov. Bojimo se, da poskočijo te svote po končanem drugem mirovnem kongresu.

Roparski umor v Monte Karlu. — V Marseille so zaprli zakonsko dvojico Gould, katera je imela kovčeg, v kojem so dobili razkosano telo 32 letne, elegantne in koketne Švedinje, Eme Liney. Ta je zahajala vsako leto v Monte Carlo na par mesecev, kjer se je zabavala. Na sled umoru so prišli na ta način, da je zapazil sluga, da prihaja iz kovčega kri. V večjem kovčegu je bilo celo truplo umorjene žrtve, v ročni torbici pa glava in noge. O vzrokih in podrobnostih se ne ve še nič.

Nov prerok. — Nedavno umrli „prerok“ Dowie je dobil vrednega naslednika v osebi Levi Lupton-a iz Alliance, nekega mesta v Ohiju v Ameriki. Ta mož trdi, da mu je Bog naročil, naj reši grešno človeštvo. Najvažnejši odstavek njegove nove vere nalaga njegovim pristašem vsak dan le eno malo kosilce brez mesa. Istočasno se bavi ta prerok, ker hoče rešiti duše vseh narodnosti, z novim svetovnim jezikom, ki je baje podoben „Esperando“ jeziku. Če ne pojde drugače, se bo moral zadovoljiti z latinščino.

Duhovniki stavkajo. — V guberniji Simferopol na Ruskem stavkajo duhovniki, ker so jim kmetske občine zmanjšale običinske plače. Na avstrijskem jim ni treba stavkati, ker vlada ugodí vsakemu povišanju plač.

Novi umori v New-Yorku. — Ker se množe umori v New-Yorku jako hitro, se je moralo policijo pomnožiti za 1000 mož. V nedeljo sta se izvršila zopet dva umora. Najprej je bila umorjena neka dekla; hišo, katero je varovala, so neznani tatovi nato oropali in zapalili. Tudi neki bogi trgovec, A. M. Tylor, je izdihnil pod udarci neznanih zločincev.

150 milijonov kron globo. — Amerika je držela velikanskih kapitalov, a tudi ogromnih kaznij. Pred par dnevi je bila t. z. „Standard Oil Company“, t. j. velika ameriška akcijska družba za produkcijo petroleja, kaznovana na plačilo 150 milijonov kron globo. Ta družba se je pregrešila proti zakonu „bill Elkins“, ki prepoveduje trustom, sprejemati od železnic popuste na vozarini. Družba, ki obstoja od l. 1870, ima 99 milijonov dolarjev, ali 495 milijonov kron akcijskega kapitala.

Trgovske - obrtne in gospodarske vesti.

Zavarovalnica proti nezgodam. *)

I. Rollett.)

(Dalje.)

Pred menoj leži XVI. letno poročilo tržškega zavoda. V računskem poročilu A stran 21, točka VI. stoji: nepokriti primanjkljaj koncem leta 1905. in prejšnjega leta: 1.271.887.10 K; k temu deficit v računskem letu 280.311.42 K, skupaj deficit 1.552.198.52 K. Pri tem pa treba imeti pred očmi, da je tržški zavod med vsemi avstrijskimi zavarovalnicami za slučaj nezgod še najboljši, kajti drugi zavodi izkazujejo še večje deficite. Ali v 28 strani dolgem poročilu veliki deficit ni najinteresantnejše, to je le posledica sistema, marveč najinteresantnejše se nahaja na zadnjih dveh straneh.

I. Na strani 25 vidimo, da ima tržški zavod 25 uradnikov in 3 slug. Od teh 25 uradnikov se sme dva višja nastaviti le z odobrenjem vlade, 13 uradnikov zapriseže deželna oblast, gledé 10 pomožnih uradnikov in 3 slug pa nima vlada nikakega vpliva. Torej na 60% vseh nastavljenecv, in sicer najvažnejših, ima vpliv vlada, za 40% slabše plačanih pomožnih organov se vlada ne briga. Kaj ima pa govoriti fabrikant, obrtnik, plačnik?

II. Na strani 28 so zaznamovani predstojniki. 18 udov je v predstojništvu. 6 izmed teh imenuje vlada, 6 industriji in obrtniki, 6 delavstvo. Plačujoči imajo le eno tretjino glasov. Podjetniki, plačniki, so tukaj med prej omenjenima mlinskima kantonoma. Ali jih sterejo? To more biti po mojem mnenju le vprašanje časa.

III. Na strani 28. se nahaja razsodišče. Sestoji iz 14 gospodov. Izmed teh je 8 od vlade imenovanih, 2 volijo podjetniki, 4 delavci. Na 2 podjetniška zastopnika pritiskajo od zgoraj s 57%, od spredaj pa 32%; oni imajo pritiskne moči le 14%; torej so brez moči.

Zavod sam čuti, kako praktično da je sestavljeno razsodišče. Kajti svojo bol je poštožil na 8 strani tako-le: „Dočim se judikatura razsodišča na sploh odlikuje po stvarnosti, je obžalovati, da se v slučajih, ko je slučaj nezgode vprašan, teža dokazovanja obrne v neprilog zavoda itd.“ Ali pa je mogoče drugače pri tej sestavi razsodišča?

IV. Upravni odsek tvorijo 3 gospodje, ki so zastopniki podjetnikov, 2 gospoda, katera imenuje vlada, 1 izvolijo delavci.

Tu stojijo podjetniki nasproti 50% volji vlade in 12 1/2% volji delavstva; lastne volje imajo 30 5/8%. So v manjšini tako v vseh naštetih slučajih.

V gorenjem članku sem označil bitstvo delavske zavarovalnice za slučaj nezgod ter predstavil ves aparat v njega sestavi. Vsak mora priznati, da zavod ne more biti sestavljen bolj birokratično nego je.

Sedaj pa si oglejmo še notranjo upravo in poslovanje.

Povdarjal sem že, da zavod ima le ta namen, odškodovati poškodovanega delavca, ne pa podpirati ga.

Kako je torej z odškodnino? Ta se vrši po stalno določenih normah, ki mi pa niso znane, ali vse poslovanje zavoda kaže, da se hoče kolikor mogoče malo odškodovati. Kako se držijo pri tem fabrikantje in obrtniki ter delavci? Oba dela imata parolo: Zavod naj plača!

) Glej št. 45. z dne 20. aprila t. l.

Zavod pa se brani z vsemi svojimi močmi. Kako ti trije faktorji delujejo skupno, ali bolje narazen, dokazujejo tabele na strani 4 in 8. letnega poročila najbolje.

Ako se te tabele natanko prouči, ni videti nobenega interesa za zavod, ampak le sovražno nasprotje.

Ozrimo se na 10 letje od 1895. do 1904. ter pogledimo naznanila slučajev nezgod in jih primerjajmo z zavarovalnimi prispevki istih let.

Da se dokaže, kako je razmerje vseh naznanjenih slučajev nezgod in plačanih nezgod do uplačanih premij sem pridjal k številkam zavoda mali račun, koliko nezgod je bilo naznanjenih na uplačanih 100 K in koliko nezgod se je pri 100 plačanih kronah honoriralo.

Leto	Število naznanjenih nezgod	V kronah vplačana premija
1895	1396	420.429
1896	1855	468.281
1897	1939	514.721
1898	2036	542.630
1899	2866	575.331
1900	3389	679.952
1901	3284	777.676
1902	3759	900.343
1903	5121	1.004.942
1904	6971	1.417.386

Leto	Nezgode naznanjene na 100 K uplač. premije	Honorirani slučaji
1895	0.332	575
1896	0.396	650
1897	0.376	637
1898	0.362	772
1899	0.498	847
1900	0.495	923
1901	0.422	1046
1902	0.417	1191
1903	0.509	1470
1904	0.491	1711

Leto	Honorirani slučaji na vsakih 100 K premije	Od naznanjenih nezgod honorirano %
1895	0.136	41
1896	0.138	35
1897	0.125	32.8
1898	0.137	38
1899	0.146	29.6
1900	0.135	27.2
1901	0.134	31.9
1902	0.132	31.6
1903	0.146	28.8
1904	0.120	24.5

Kaj nam kažejo te tabele? Naznanjajo nam, da pregovor: škoda spametuje človeka ni dober. (Pride se.)

V najem se oddá

2 na novo opremljeni sobi s prostim vhodom v sredini mesta lepa brezprašna lega.

Natančen naslov pové upravništvo.

Novozidana mala hiša z vrtom

v lepi solnčnati legi ne daleč od sredine mesta obstoječa iz 2 sob. 1 kuhinje, kleti in podstrešja

je takoj na prodaj za 4600 gld.

Natančnejše pové upravništvo „Soče“.

Zastonj!

se nikjer ne vdobe šivalni stroji in kolesa, toda po jako nizki ceni, pa se vdobijo pri meni od najboljših tovarn in po najnovejši izdelbi. Za vsak stroj se jamči po več let ter je vsak pred pošiljavo preiskuščen. — Naročite si takoj cenik kojega dobite zastonj pri

Lovrenca Rebolj-a

v Kranju, Glavni trg,

zaloga šivalnih strojev in koles ter zastopstvo godbenih avtomatov.

OBJAVA.

Varuštvo podpisanega zavoda je sklenilo, z ozirom na tačasne težavne razmere denarnega trga, znižati vnovič merilo za eskompt zastavnih pisem od 97 $\frac{1}{2}$ % na 95%.

V Gorici, 8. avgusta 1907.

Ravnateljstvo deželnega hipotečnega zavoda.

UČENCA

sprejme takoj modna trgovina

J. Zornik

Gosposka ulica št. 10.

Na stanovanje in hrano

se sprejmejo deklice ali dijaki iz boljših hiš.

Lepo zračno stanovanje in dobra hrana.

Pojasnila daje M. KEPOVA

v Gorici, ul. Ponte nuovo 22.

Božidar Božič

pek in sladničar

Sv. Lucija ob Soči

Priporoča različne fine likerje, vino v steklenicah itd. itd.

Naznanilo. — Opozarjamo sl. županstva in gg. privatnike, da smo založili na novo potrebne tiskovine za brezobrestna posojila. Svetovati je, naj naroči vsako županstvo po več iztisov skupaj, ker se s tem prihrani mnogo poštnih stroškov.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabrček.

Odvetnik

Dr. IVAN VINCI

se je preselil s svojo odvetniško pisarno

v Tekališče Josipa Verdi št. 37

v pritličju (telefon št. 118.)

Postavno zavarovano:

Allein echter Balsam
aus der Schatzkammer der
A. Thierry in Pragrade
bei Boleslaw-Sanctum.

Vsako posnemanje se kaznuje!

Edino pristen je samo
Thierry-jev balzamz zeleno nuno, 12 malih ali 6
dvojnatih steklenic ali 1 velika
specijalna steklenica s patento-
vanim zamaškom K 5.Thierry-jevo Centifolijsko mazilo
proti vsem, še tako zastarelim
ranam, vnetjem, itd. 2 lončka
K 3-60 pošilja le proti pred-
plačilu zneska ali povzetju.Obe domači sredstvi sta najboljši,
povsod znani in starodavni.

Naročila naj se naslovi:

Lekarna A. Thierry v Pregradi pri Rogatecu Slatini.
Zaloga skoro v vseh lekarnah. Brošure s tisočerin.
originalnimi zahvalnimi pismi zastoj in poštne prostie

Knjigovodja

obene in tudi izurjen korespondent, več
slovenščine in nemščine v govoru in
pisavi

se sprejme s 15. septembrom t. l.

Prednost imajo oni, ki so večji italijanščine.

Ponudbe sprejema

tvrdka Janko Popovič,

Cerknica pri Rakeku.

Prosiva zahtevati listki

Največja zaloga vseh stavbnih potrebščin, kakor:
cement, stavbne nosilce, vsakovrstne okove, železje,
strojna okna, cevi za stružila itd. Ima v zalogi
orodje za vsa rokodelstva iz najbolj slovečih
tovarn. Opozarja na svojo bogato izber
kuhinjskega in hišnega
orodja, pečij, štadli-
nikov po brezprimerno
nizkih cenah.

Pozor! Eno krono nagrado

Največja trgovina z železjem
Konjedic & Zajec v Gorici
pred nadškojlo št. 11.

Edina zaloga
stavbnih potrebščin
v Gorici.Posiljamo žice
za vinograde po znižanih cenah!

Pozor!

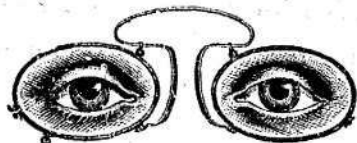
Eno krono nagrado

Izplačava vsakemu, kdor dokaz s potrdili
najine nove ameriške blagajne, da je kupil pri
naju za 100 K blaga.

Prosiva zahtevati listki

Svoji k svojim!

Narodna tvrtka

A. Primožič,
optik

priporoča svojo delavnico

Gorica, na Kornu šte. 13.

Na prodaj ima: očala, zlata in niklasta,
vse številke, barometre, toplomere,
zdravniške toplomere, kukala, vage za
vina in špirtite, različne mikroskope ter
druge v to stroko spadajoče reči.

Sprejema popravila ter pošilja ista
na željo domov ter je sploh občinstvu
na razpolago z najboljšim blagom.

Pozor!

Novost!

„Union delicat pecivo!“

Z firmo naročnika; po 4, 10 in
20 vin. za prodajo. Gostilne, kavarne
itd. dosežejo s tem velikanski uspeh
delajo zase reklamo in dobijo 40% po-
pusta. — Union vaniliziran sladkorni
prašek kg 1 K 50 vin. Union piškoti za
trgovce po 2 vin. za prodajo 150 za
2 kroni.

Razpošilja:

Tovarna za Union skladkor Kranj.

Poprava in komisijska zaloga dvokoles
pri

BATJEL-U

Gorica, via Duomo 3.

Prodaja tudi na mesečne obroke.

Ceniki od Waffenrad, Dürkopp-
Diana itd. franko.

Adolf Fey

urar in optiker

na voglu Tekališča Frana Josipa in Via Leoni
v GORICI

Vsprejema poprave ur in optičnih predmetov vseh vrst.

Zaloga žepnih, nazidnih ur budilk vseh vrst
in optičnih predmetov.

Za vsako uro se jamči 1 leto

Največja eksportna tvrdka ur, zlatnine
in srebrnine ter šivalnih strojev

Jakob Šuligoj

urar c. kr. železnice.

Gosposka ul. št. 25. - Gorica - Gosposka ul. št. 25.
Vsako popravo izvrši z največjo natanč-
nostjo ter po nizki ceni.

Za mnogobrojna naročila se toplo priporoča slav.
občinstvu v mestu in na deželi.

Na zahtevo pošiljam nov ilustrovani cenik
prosto poštne!

Novodošlo blago
za poletno dobo

se vdobi po zmernih cenah

v delavnici in trgovini z gotovimi oblekami

Anton Krusič,

krojaški mojster in trgovec

v Gorici

Tekališče Josipa Verdi šte. 33

in v podružni delavnici na Tržaški cesti v
lastni hiši (v bližini g. Črnigaja).

Za naročila iz dežele
zadostuje, da se mi pošlje
normalno prsno mero vzeto
po vrhu telovnika.

Pri naročilih za gg.
uradnike naj se mi označi
službeni stan in činovni raz-
red. N. pr.: Okr. sodnik,
šolski svetnik, sodni pristav,
profesor IX. čin. raz. itd.
Izdelek iz lastnega blaga
jamčim.

Naznanilo.

Podpisani se uljudno priporočam
sv. občinstvu za izdelovanje vsako-
vrstnih posteljskih oprav kakor: žimnic,
postelnjakov, peresnih postelj (šušt) itd.
Delo sprejemam na dom, na zaltevo
tudi v privatnih hišah.

Andrej Čufer

Gorica

Riva Piazzutta šlv. 18.

A. vd. Berini

Gorica, Šolska ulica št. 2.

velika zaloga

oljkinega olja

prve vrste

Najboljši trdk iz Istre, Dalmacije Molfette, Bari in Nice
s prodajo na drobno in debelo.

Prodaja na drobno: Kron 104 1'12. 1'20,
1'36, 1'44, 1'60, 1'80, 2'—, za luči po 80 vin
Na debelo cene ugodne.

Pošilja poštne prosto na dom. Posodo se
pošta kupcu do popolne uporabe olja; po
vporabi se spet zamenja s polno.

Pravi vinski kis in navaden. Zaloga
mila in sveč.

Cene zmerne

Lekarna Cristofolletti

v Gorici.

ŽELODČNE KAPLJICE

z znamko sv. Antona Padovanskega.

Zdravilna moč teh
kapljic je neprekosljiva
— Te kapljice vredijo
redno prebavljanje.
če se jih dvakrat na dan
po jedno žličico popije.
Okrepé pokvarjeni že-
lodec, storé, da zgine
v kratkem času omo-
tita in životna lenost (mrtvost). Te
kapljice tudi storé, da človek raji je.

Cena steklenici 60 vin.

Cristofollettijeva pijača iz kine
in železa, najboljši pripomoček pri
zdravljenju s trsknim oljem.
Ena steklenica stane 1 krono 60 vin.

Mladika

opozarja sl. občinstvo na svoj slovenski internat in na I. razred zasebne dekliške ljudske šole, ki se otvorita v Ljubljani s pričetkom prihodnjega šolskega leta. Pojasnila daje odbor društva „Mladike“

Gosposke ulice št. 8. Trst, Corso 4. Gorica, Corso Verdi 11.

+ Gumasto blago +

higijenske, kirurške in tehniške gumaste cevi vseh vrst, povoščeno blago in linolej, kilni pasovi, pasovniki, nogavice za krčne žile in pa

+ vsi predmeti za bolniško postrežbo +

M. Gál

Trgovsko-obrtna zadruga v Gorici

registrovana zadruga s neomejenim jamstvom.

Načelstvo in nadzorstvo »Trgovsko-obrtna zadruga v Gorici« je z ozirom na premenjena in dne 23. decembra 1905. v zadrugi register vpisana pravila, pri skupni seji dne 30. decembra 1905. sklenilo za leto 1906. ta-le način poslovanja:

Daje svojim članom posojila na odplačevanje v petih letih, proti odplačilu po 2 kroni na mesec za vsakih 100 kron; na menice pa proti 6% obrestovanju.

Doba za odplačilo pri posojilih na obroke se po želji izposojevalca določi tudi na 10 ali več let.

Vsak izposojevalec plača pri zajemu posojila enkrat za vselej, mesto uradne 1/4% prispevka v posebno rezervo za morebitne izgube.

Sprejema navadne hranilne vloge v vsakem znesku, jih obrestuje po 4 1/4%, večja, stalno naložena pa po dogovoru.

Dela so dvojni; opravilni po 2 kroni, glavni po 20 kor.

Zadruga objavlja vsa svoja naznanila v časopisih »Soča« in »Primorac«.

Nova pravila so se razposlala vsem članom; če jih pa po pomoti ni kdo dobil, naj se oglasi v zadrugi uradu v »Trgovskem domu«.

Načelstvo in nadzorstvo.

Zalogo vina in žganja

ima T. pl. MADEYSKI v Solkanu št. 326 pri mitnici blizu novega kolodvora

V zalogi ima v veliki izbiri domača, vipavska, briska, furlanska, istrska in dalmatinska vina kakor tudi domače in istrsko žganje zanesljivo pristno. — Na zahtevo pošiljam vzorce vina in žganja. — Naročila pošiljam tudi po železnici in v Gorico in bližnjo okolico s svojim voznikom.

Postrežba točna in cene zmerne.

Se priporočam gg. trgovcem, gostilničarjem in zasebnikom.

Spoštovanjem

T. pl. Madeyski.

Naslov pismom: T. pl. Madeyski, Gorica IV.

POTNIKI V AMERIKO

Pozor!

Pozor!

Kdor boše dobro in hitro potovati s francoskimi parobrodi čez Havre v Ameriko, naj piše pred odhodom od doma za pojasnila na našo najstarejšo firmo

Zwischenbart, Basel (Švica) Centralbahnhofplatz 1.

Za dobro in hitro ekspedicijo se garantira.

Fata morgana

se obljube kričeče reklame, o katerih se je marsikateri v svojo lastno škodo že večkrat prepričal. Tedaj kupujte le tam kjer ste se prepričali, da dobite za Vaš dober denar tudi pošteno blago, ker lahko miselnost je oni, kdor vraga svoj denar samo v najbolj ceno, ničvredno blago brez vsake trajnosti.

Kdor hoče dobiti zares dobro in trajno blago po primerno nizkih cenah, naj se obrne vedno le na domačo tvrdo

J. ZORNIK — Gorica, Gosposka ulica št. 10

koja si šteje v čast, postreči svoje cenjene odjemalce vedno z blagom najboljše kakovosti.

Tu dobite največjo izber krasnih lišpov za obleke po vsakej ceni, čipke, trakove, svile, pajčlane, pasove, svilene šerpe in čipkaste rute, vezanine, baržune, cvetlice za klobuke, dalje

toiletna mila, dišave, Eau de Cologne, glavničke torbice iz pliša in usnja, žepne rute, nogovice, predpasnike, rokavice cvrtnate in Glače najboljše tvarine; Zaloga belega in Jaeger perila za gospode, ovratnikov, naramnikov, krasnih ovratnic, kolesarskih jopic, golenic itd.

Dosle so že vse zadnje novosti najlepših solčnikov vsake vrste in cene.

V zalogi se drži vse potrebščine za gg. šivilje in krojače.

Izbira nedosežna!!

Cene brez konkurence!!

Eksport

Mizarska zadruga

Eksport

v Gorici — Solkanu

vpisana zadruga z omejenim jamstvom

tovarna s strojevnim obratom na parno in vodno silo

naznanja, da izdeluje

najrazličnejša pohištva

vseh slogov

ter sprejema v delo vsa večja stavbena dela.

Podružnica v Trstu Via di Piazza vecchia 1. Podružnica v Spiljetu. Zastopstvo v Orjentu.

Cene zmerne, delo lično in solidno.

Delavnice z električno gonilno silo.

C. kr.

priv.

TELEFON št. 109.

KOVINSKA LIVARNA

odlikovana z 18 zlatimi svetinjami

A. Polli v Gorici

Cesta Frana J sipa št. 58.

Livarna izdeluje z znano natančnostjo vsako delo iz litega železa, bronu in drugih kovin za tovarne, mline, obrtne zavode, stavbe itd. itd.

Vsled vpeljanih tehničnih novostij, se lahko sprejemajo dela vsake velikosti, preprosta ali popolnena do 2000 kg teže in višje za vsak komad.

Računi, proračuni in predelava načrtov zastoj.

Dnevna cena brez konkurence.

== SVETOVNO ZNANI ==

FERNET-BRANCA

Se dobiva v vseh lekarnah.

Najboljše zdravilo proti

Se dobiva v vseh lekarnah.

REVMAATIZMU in PROTINU

je liker Godina

Izdelan v Trstu v lekarnah Rafael Godina, lekarna „Alla Madonna della Salute“ pri Sv. Jakobu; Josip Godina, lekarna „All' Igna“, Via del Farneto 4.

sema steklenice 5 l'40. In Trstu se ne razdeljuje manj nego 4 steklenice proti prevzetju ali naprej poslanim zneskom 5 T— pristo pošiljate.

BRATOV BRANCA V MILANU

jedini lastniki načina za izdelovanje,

Je najbolj učinkujoča želodčna grenčica sveta!

Neizogibno potrebno v vsaki družini!

Dobiva se v vsaki boljši delikatesni trgovini in v vsaki kavarni.